

udkast 2. juni 2014 høring

Forslag
til
Lov om ændring af lov om arbejdsmiljø i Grønland

(Betalning for tilsyn med råstof- og vandkraftaktiviteter, ansattes ret til at forlade arbejdsstedet m.v.)

§ 1

I lov om arbejdsmiljø i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 26. oktober 2005, som ændret ved lov nr. 1382 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 13 indsættes:

”§ 13 a. En ansat har ret til at forlade sin arbejdsplads eller et farligt område i tilfælde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan undgås.

Stk. 2. Den ansatte må ikke udsættes for forringelse af sine forhold, fordi den ansatte forlader sin arbejdsplads eller et farligt område efter stk. 1.

Stk. 3. Ansatte, hvis rettigheder efter stk. 1 og 2 er krænket, har krav på en godtgørelse.”

2. § 39, stk. 1, nr. 4, affattes således:

”4) sikkerhedsdatablade, tekniske datablade og lignende fra leverandører og arbejdspladsbrugsanvisninger fra arbejdsgivere.”

3. I § 39, stk. 4, ændres ”Arbejdstilsynet fastsætter” til: ”Beskæftigelsesministeren kan fastsætte”.

4. I § 39 indsættes som stk. 5 og 6:

”Stk. 5. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer eller materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes, hvis de kan erstattes af ufarlige, mindre farlige eller mindre generende stoffer eller materialer.

Stk. 6. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer og materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller inden for særlige områder, før Arbejdstilsynets udtalelse eller godkendelse foreligger.”

5. I § 49, stk. 1, ændres ”Grønlands hjemmestyre” til: ”Grønlands Selvstyre”.

6. I § 51, stk. 1, nr. 2, ændres ”Pædagogernes Fagforening (PIP)” til: ”Nunatsinni Perorsaausut Kattuffiat (N.P.K.)”.

7. Efter § 57 a indsættes:

”§ 57 b. Rettighedshavere og andre, der har en tilladelse efter inatsisartutlov om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor eller inatsisartutlov om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi, skal betale for Arbejdstilsynets tilsyn efter denne lov. Udgiften til tilsyn er pr. dag 4.250 kr. pr. tilsynsførende for tilsyn, der varer op til fire timer, og 8.500 kr. pr. tilsynsførende for tilsyn, der varer fire timer eller derover.

Stk. 2. Rettighedshavere og andre, der er omfattet af stk. 1, skal betale for Arbejdstilsynets øvrige udgifter i forbindelse med tilsynet, herunder udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi.

Stk. 3. Betaling for tilsyn efter stk. 1 reguleres årligt i overensstemmelse med stigningen i det generelle pris- og lønindeks på finansloven det pågældende år.

Stk. 4. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om opkrævning af betaling efter stk. 1 og 2.”

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2015.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Baggrund.....	4
3. Lovforslagets indhold.....	5
3.1. Hjemmel til at Arbejdstilsynet kan kræve betaling for tilsyn mv. med arbejde i forbindelse med råstofudvinding.....	5
3.1.1. Gældende ret.....	5
3.1.2. Beskæftigelsesministerens overvejelser og den foreslåede ordning.....	5
3.2. Ret til at forlade arbejdspladsen i forbindelse med en alvorlig og umiddelbar fare.....	7
3.2.1. Gældende ret.....	7
3.2.2. Beskæftigelsesministerens overvejelser og den foreslåede ordning.....	7
3.3. Opdatering af bestemmelser om stoffer og materialer.....	8
3.3.1. Gældende ret.....	8
3.3.2. Beskæftigelsesministeren overvejelser og den foreslåede ordning.....	8
3.4. Bemyndigelsesbestemmelse om udtalelse eller godkendelse ved anvendelse af farlige stoffer og materialer.....	9
3.4.1. Gældende ret.....	9
3.4.2. Beskæftigelsesministerens overvejelser og den foreslåede ordning.....	9
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.....	9
5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.	9
6. Administrative konsekvenser for borgerne.....	10
7. Miljømæssige konsekvenser.....	10
8. Forholdet til EU-retten.....	10
9. Hørte myndigheder og organisationer i mv.....	10
10. Sammenfattende skema.....	10

1. Indledning

Det er forventningen, at der fremover vil blive gennemført flere udvindingsprojekter, herunder storskalaprojekter, i Grønland.

Etablering og drift af udvindingsprojekter i Grønland indebærer mange arbejdsmiljømæssige udfordringer.

Udvindingsprojekter ligger ofte i det åbne land uden for eksisterende by- og bygdesamfund og uden tilknytning til eksisterende infrastruktur som veje og havne. Det betyder, at der i forbindelse med etablering af udvindingsprojekter typisk også skal etableres vejstrækninger og havne til brug for især råstofudvinding ved minedrift.

Arbejdstilsynet skal som myndighed på området føre tilsyn med arbejdsmiljø ved disse aktiviteter. Udnyttelse af en tilladelse vil således medføre en ekstra tilsynsindsats og dermed merudgifter for Arbejdstilsynet.

Regeringen ønsker, at Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljø ved råstofudvinding mv. i Grønland, herunder storskalaprojekter, skal ske uden at der føres mindre tilsyn med andre virksomheder. Regeringen ønsker samtidig, at tilsyn med råstofudvinding skal være udgiftsneutral for den danske stat.

Det foreslås derfor, at rettighedshavere og andre, der har fået tilladelse til forundersøgelser, efterforskning og udvinding mv. efter inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (herefter benævnt råstofloven) og inatsisartutlov nr. 12 af 1. december 2009 om udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi (herefter benævnt vandkraftloven), skal betale for arbejdstilsynets tilsyn, så det sikres, at det løbende tilsyn med disse udvindingsaktiviteter bliver udgiftsneutralt.

Det indebærer, at rettighedshavere og andre skal betale for Arbejdstilsynets tilsyn og administration i forbindelse med tilsynet samt for udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi.

Udover betaling for tilsyn mv. foreslås følgende ændringer:

- Hjemmel til, at de ansatte kan forlade arbejdet i tilfælde af fare. Bestemmelse herom indgår i ILO's minekonvention og er således en forudsætning for at ratificere konventionen for Grønland, som Grønlands Selvstyre har udtrykt ønske om. Det foreslås endvidere, at der, som i Danmark, kan tilkendes den ansatte en godtgørelse, hvis denne ret krænkes.
- En tydeliggørelse af beskæftigelsesministerens adgang til at kan fastsætte regler om anvendelse af stoffer og materialer, herunder bl.a. krav om substitution af farlige stoffer og materialer.
- En ændring, der sikrer, at der, hvis der fx i forbindelse med kommende udvindingsprojekter opstår behov herfor, kan fastsættes regler om, at Arbejdstilsynet skal godkende anvendelse af farlige kemiske stoffer og materialer.

Endelig foreslås enkelte ændringer af ordensmæssig karakter.

2. Baggrund

Lov om arbejdsmiljø i Grønland (herefter benævnt arbejdsmiljøloven) er senest ændret ved lov nr. 1382 af 23. december 2012. Grønlands Selvstyre overtog med virkning fra 1. januar 2010 råstofområdet samt den del af sagsområdet arbejdsmiljø, der vedrører offshoreanlæg på grønlandsk søterritorium og kontinentalsokkelområde. Arbejdsmiljøloven omfatter derfor ikke offshorearbejde.

Grønlands Selvstyre kan give tilladelse til forundersøgelser, efterforskning og udnyttelse af råstoffer og energi fra vand, vind eller undergrund mv. efter råstof- eller vandkraftloven.

Det fremgår af § 2 i råstofloven, at Grønlands Selvstyre har ejendomsretten til at råde over og udnytte mineraler i undergrunden i Grønland.

Det følger endvidere af råstoflovens § 2, stk. 2, at følgende aktiviteter kun må finde sted efter tilladelse fra Grønlands Selvstyre:

- 1) Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland samt udførelse af mineralske råstoffer fra Grønland.
- 2) Anvendelse af undergrunden til lagring eller formål vedrørende råstofaktiviteter.
- 3) Udnyttelse af energi fra vand, vind eller undergrund til aktiviteter, der er omfattet af inatsisartutloven.
- 4) Etablering og drift af rørledninger til brug for aktiviteter, der er omfattet af inatsisartutloven.

Grønlands Selvstyre, De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) samt Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) kan dog udføre visse aktiviteter uden tilladelse.

Grønlands Selvstyre kan desuden meddele tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi efter vandkraftloven. Loven finder alene anvendelse på vandkraftressourcer med en skønnet kapacitet på over 1 megawatt (MW).

Tilladelser eller råstofloven og vandkraftloven gives til et geografisk afgrænset område.

Det danske Arbejdstilsyn er tilsynsmyndighed i forhold til arbejdsmiljø på landjorden i Grønland.

Der blev i 2007 indgået en samarbejdsaftale mellem Råstofdirektoratet (nu Råstofstyrelsen) og Arbejdstilsynet med det primære formål at koordinere, effektivisere og styrke indsatsen med tilsyn på råstofområdet. Samarbejdet omfatter også mulighed for at gennemføre fælles tilsyn. Der blev både i 2012 og 2013 gennemført to fælles tilsyn med guldminen i Nalunaq.

Det er – ifølge punkt 5.10 i Grønlands olie- og mineralstrategi – Naalakkersuisuts målsætning at give tre til fem udnyttelsestilladelser for mineraler i løbet af de næste fem år. Disse kan omfatte:

- Isukasia-projektet, storskalaprojektet London Mining, nordøst for Nuuk.
- Rubin-projektet, Fiskensættet, syd for Kuannersuit.
- Killavaat Alannguat/Kringlerne i Sydgrønland.
- Kvanefjeldet ved Narsaq i Sydgrønland.
- Citronen Fjord-projektet i Nordgrønland.
- Anorthosit-projektet White Mountain i Vestgrønland.

Naalakkersuisut har i oktober 2013 meddelt tilladelse til udvinding af jern i bunden af Godthåbsfjorden, herefter benævnt Isukasia-projektet. Projektet forventes at beskæftige over 3.000 personer i anlægsfasen og op imod 800 personer i driftsfasen.

Naalakkersuisut har i marts 2014 meddelt tilladelse til udnyttelse af rubin og safir ved Fiskensættet i Sydgrønland. Projektet forventes at beskæftige 40-50 personer i anlægsfasen og 80 personer i driftsfasen.

Både Isukasia-projektet og projektet ved Fiskensættet vil blive etableret som åbne brud.

Der vil hermed blive etableret arbejdspladser i et omfang, der indebærer behov for at allokere betydelige ressourcer til tilsynet med arbejdsmiljøet.

Det er ikke muligt præcist at forudsige, hvor mange tilladelser mv. der vil blive givet i de nærmeste år. Det fremgår dog af Naalakkersuisuts råstofredegørelse af 2. september 2013, at Råstofstyrelsen i 2013 modtog to ansøgninger om udnyttelse af henholdsvis eudalyt/sjældne jordarter og rubiner/safirer. Det fremgår desuden af redegørelsen, at man i løbet af 2014 forventer at modtage ansøgninger om udnyttelse af henholdsvis zink/bly samt sjældne jordarter /uran og anorthitit. Hertil kommer ansøgninger om tilladelse til efterforskning og forundersøgelser.

Selvom der er givet tilladelse til henholdsvis efterforskning, forundersøgelser og udvinding, kan det ikke forudsiges, hvornår tilladelserne vil blive udnyttet.

3. Lovforslagets indhold

3.1. Hjemmel til at Arbejdstilsynet kan kræve betaling for tilsyn mv. med arbejde i forbindelse med råstofudvinding

3.1.1. Gældende ret

Der er ikke i dag regler om opkrævning af betaling for Arbejdstilsynets tilsyn mv. med arbejde i forbindelse med råstofudvinding.

3.1.2. Beskæftigelsesministerens overvejelser og den foreslåede ordning

Udvindingsarbejde indebærer generelt mange alvorlige risici for de ansattes sikkerhed og sundhed. Etablering af udvindingsprojekter mv. i Grønland med mange ansatte vil derfor medføre en ekstra og specialiseret tilsynsindsats for Arbejdstilsynet og dermed væsentlige merudgifter for Arbejdstilsynet.

Som nævnt ønsker regeringen, at Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljø ved råstofudvinding mv. i Grønland skal være udgiftsneutral for den danske stat. Et krav til rettighedshavere og andre efter råstofloven eller vandkraftloven om betaling for tilsyn vil sikre, at den danske stat bliver friholdt for de merudgifter, der vil være forbundet med den øgede tilsynsindsats på råstof- og vandkraftområdet.

Projektselskaber og andre, der udfører anlægsaktiviteter, der er omfattet af en tilladelse til et storskalaprojekt, skal betale for udgifter til sagsbehandling og anden myndighedsbehandling, herunder nødvendig oversættelse og tolkning, jf. § 19 i storskalaloven.

Det samme gælder efter råstoflovens § 86, hvor rettighedshavere og andre, der er omfattet af loven, skal betale for udgifter til sagsbehandling og anden myndighedsbehandling efter råstofloven.

Grønlands Selvstyre har oplyst, at efter praksis opkræves der på nuværende tidspunkt alene refusion af myndighedsbehandling fra tidspunktet, hvor en rettighedshaver ønsker at overgå fra efterforskning til udnyttelse. For så vidt angår tilsyn skal rettighedshaver også på efterforskningstilladelser betale for transport for tilsynet og evt. arrangerer dette. Rettighedshaver skal ligeledes sørge for kost og logi i forbindelse med tilsynet.

I medfør af råstoflovens § 94 har råstofmyndigheden mulighed for kun at kræve en del af omkostningerne betalt. Det fremgår således af standardvilkårene for blandt andet efterforskning, at rettighedshaver ikke skal refundere udgifter til myndighedsbehandling, udover det ovenfor nævnte vedrørende transport.

Tilsvarende er der i vandkraftlovens § 9 hjemmel til at fastsætte regler om rettighedshaverens betaling for enhver myndighedsbehandling, herunder omkostninger til dækning af tilsyn og ekstern bistand.

Ved at Arbejdstilsynet opkræver betaling for tilsyn med arbejdsmiljø ved råstofudvinding mv. vil Arbejdstilsynets nuværende tilsyn med øvrige arbejdsgivere i Grønland fremover kunne opretholdes.

Det foreslås, at der indføres en bestemmelse om, at Arbejdstilsynet opkræver betaling for Arbejdstilsynets tilsyn med arbejde i forbindelse med udnyttelse af råstoffer samt vandkraft til produktion af energi.

Det foreslås, at betaling for tilsyn mv. kommer til at omfatte alt arbejde på de landområder, der er omfattet af en tilladelse efter råstof- og/eller vandkraftloven.

Der er ikke tale om at ændre på tilsynet eller på, hvem der modtager påbud mv. fra Arbejdstilsynet. Arbejdstilsynet vil således fortsat føre tilsyn med arbejdsgivere og bygherrer m.fl. efter arbejdsmiljøloven.

Det foreslås, at det er den rettighedshaver eller andre, der har fået en tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven, der skal betale for Arbejdstilsynets udgifter til tilsyn og administration.

Betalingsforpligtelsen vil således omfatte samme rettighedshavere og andre, som Grønlands Selvstyre allerede opkræver betaling fra for udgifter til sagsbehandling og anden myndighedsbehandling i forbindelse med en tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven, jf. ovenfor.

Kravet om betaling for tilsyn vil omfatte Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljø i medfør af alle nuværende og fremtidige tilladelser efter råstofloven eller vandkraftloven uanset, om der er tale om danske, grønlandske eller udenlandske virksomheder. Der vil alene være tale om betaling for tilsynsaktiviteter mv., der finder sted efter, at bestemmelsen træder i kraft. Det gælder også for tilsyn med projekter, der allerede er i gang.

Der er lagt vægt på, at Arbejdstilsynet skal friholdes for alle udgifter til tilsyn med arbejdsmiljø ved tilladelser efter råstofloven eller vandkraftloven i både anlægsfasen og driftsfasen.

Det foreslås derfor, at kravet om betaling skal omfatte alle faktiske afholdte omkostninger ved tilsynet. Det betyder, at rettighedshaver skal betale for de samlede udgifter i forbindelse med et tilsyn, herunder løn, administration og udgifter til uddannelse af de tilsynsførende i relation til tilsyn med de omfattede projekter.

Administration omfatter bl.a. myndighedsbehandling i forhold til udstedelse af påbud mv., myndighedsbehandling ved eventuelle klager over påbud og andre afgørelser efter arbejdsmiljøloven samt opkrævning af betaling og rykkerskrivelser.

Der vil for at forenkle opgørelsen af Arbejdstilsynets administration blive taget udgangspunkt i en fast pris på op til 4 timer, og en pris på 4 timer eller der over inden for en dag.

På baggrund af en beregning af de gennemsnitlige udgifter til en tilsynsførende, herunder løn, godtgørelser, tillæg, uddannelse og lignende bliver dagsprisen på 8.500 kr. pr. tilsynsførende (2014-priser) og 4.250 kr. pr. tilsynsførende for tilsyn på op til fire timer.

Rettighedshaver eller andre skal herudover betale for Arbejdstilsynets dokumenterede faktuelle udgifter til transport, tolk, oversættelser, kost og logi. Det skyldes, at tilsyn med råstofudvinding i Grønland ofte vil være på afsides beliggende områder uden offentlig transport og hoteller.

Betalingen vil blive opkrævet hos rettighedshaver senest en måned efter tilsynsbesøget. Ved manglende betaling inddrives beløbet af Skatteministeriet, som er inddrivelsesmyndighed på området i Danmark.

3.2. Ret til at forlade arbejdspladsen i forbindelse med en alvorlig og umiddelbar fare

3.2.1. Gældende ret

Arbejdsmiljølov for Grønland indeholder ikke som den danske arbejdsmiljølov bestemmelser om, at en ansat har ret til at forlade arbejdet i tilfælde af fare.

3.2.2. Beskæftigelsesministerens overvejelser og den foreslåede ordning

Grønlands Selvstyre har tilkendegivet, at Grønland ønsker at ratificere ILO-konvention nr. 176 om sikkerhed og sundhed i miner. Konventionen indeholder en bestemmelse om, at de ansatte kan forlade arbejdet i tilfælde af fare.

Efter artikel 13, stk. 1, litra e), i konventionen, har arbejdstagerne ret til at fjerne sig fra ethvert sted i en mine, når der opstår omstændigheder, som med rimelig begrundelse synes at udgøre en fare for deres sikkerhed og helbred.

Retten til at forlade arbejdet følger også af almindelige arbejdsretlige principper. Princippet er en undtagelse fra den almindelige fredspligt i henhold til overenskomsterne, men også en individuel ret for den ansatte til at forlade arbejdspladsen uden derved at have misligholdt ansættelsesforholdet.

Det vurderes, at almindelige arbejdsretlige principper ikke er tilstrækkelig til at kunne ratificere ILO-konventionens artikel 13, stk. 1, litra e) for Grønlands vedkommende. Det er derfor nødvendigt at ændre den grønlandske arbejdsmiljølov, hvis konventionen skal kunne ratificeres.

Det foreslås, at der indføres en bestemmelse i loven med henblik på at sikre, at en ansat har ret til at forlade sin arbejdsplads eller et farligt område i tilfælde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan afværges uden at forlade arbejdsstedet. Det følger endvidere af forslaget, at den ansattes forhold ikke må forringes, hvis den ansatte må forlade arbejdspladsen eller et farligt område af de nævnte grunde. Det foreslås, at den ansatte skal kunne få tilkendt en godtgørelse, hvis den ansattes forhold er blevet forringet. Den tilkendte godtgørelse skal dække den ikke-økonomiske skade, som pågældende har lidt. Bestemmelsen udgør ikke

nogen begrænsning for, at der ved siden af godtgørelsen eller alene ydes erstatning efter de almindelige erstatningsretlige principper.

Bedømmelsen af, hvorvidt der er sket krænkelse af den ansattes rettigheder efter bestemmelsen, foretages af domstolene i Grønland.

Den foreslåede bestemmelse er identisk med en tilsvarende bestemmelse i den danske arbejdsmiljølov.

Bestemmelsen finder ikke anvendelse i det omfang, hvor en kollektiv overenskomst giver en ansat rettigheder, som svarer til ILO-konventionens artikel 13, litra e), hvorefter de ansatte har ret til at fjerne sig fra ethvert sted i minen, når der opstår omstændigheder, som med rimelig begrundelse synes at udgøre en alvorlig fare for deres sikkerhed og helbred.

Arbejdstilsynets sædvanlige tilsyn og kontrol, jf. arbejdsmiljølovens kapitel 12, finder ikke anvendelse og er i øvrigt ikke relevant i denne sammenhæng, da bestemmelsen omhandler arbejdsretlige forhold mellem arbejdsgiveren og den ansatte.

3.3. Opdatering af bestemmelser om stoffer og materialer

3.3.1. Gældende ret

Beskæftigelsesministeren kan i henhold til § 39, stk. 1, i arbejdsmiljøloven fastsætte regler om fremstilling, import, oplagring, transport og anvendelse af stoffer og materialer.

Bemyndigelsen er blandt andet udmøntet ved, at der i § 3 i bekendtgørelsen for Grønland om stoffer og materialer er fastsat regler om, at et stof eller materiale ikke må anvendes, hvis det kan erstattes af et ufarligt, mindre farligt eller mindre generende stof eller materiale m.m. (substitution). Det er bl.a. fastsat, at der foretages en samlet teknisk, økonomisk og sundhedsmæssig afvejning, såfremt brug af et erstatningsstof vil medføre ikke uvæsentlige forskelle i tekniske egenskaber eller udgifter.

Endvidere kan der efter § 39, stk. 1, nr. 4, i arbejdsmiljøloven fastsættes regler om brugsanvisninger fra leverandører og arbejdsgivere. Bemyndigelsen er i bekendtgørelsen for Grønland om stoffer og materialer anvendt til at fastsætte regler om brugsanvisninger fra leverandøren samt krav til arbejdsgiveren om at udarbejde arbejdspladsbrugsanvisninger.

Herudover er der i § 29, stk. 1, i arbejdsmiljøloven, sammenholdt med lovens § 24, stk. 1, bemyndigelse for beskæftigelsesministeren til at fastsætte regler om tekniske datablade og lignende. Bemyndigelsen er blandt andet anvendt til i § 5 i bekendtgørelsen for Grønland om stoffer og materialer at fastsætte regler om, at tekniske datablade og lignende om stoffer og materialer skal indeholde alle væsentlige oplysninger om det pågældende stof og materiales virkning på sikkerhed og sundhed i arbejdsmiljøet.

Endelig har Arbejdstilsynet i medfør af § 39, stk. 4, bemyndigelse til at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer samt til at udarbejde en liste over stoffer og materialer, der betragtes som farlige eller forringende for ansattes sikkerhed og sundhed.

3.3.2. Beskæftigelsesministeren overvejelser og den foreslåede ordning

De nævnte bemyndigelsesbestemmelser har været gældende siden 1986. Formålet med ændringen er at sikre en opdatering og tydeliggørelse i forhold til de tilsvarende bestemmelser i den danske arbejdsmiljølov. Det er således ikke hensigten at indskrænke eller udvide beskæftigelsesministerens bemyndigelser på området.

Det gælder også for Arbejdstilsynets bemyndigelse til at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer, idet fastsættelsen af sådanne grænseværdier vil ske ved bemyndigelse fra beskæftigelsesministeren til Arbejdstilsynet i medfør af § 56 i arbejdsmiljøloven.

Det foreslås, at beskæftigelsesministerens adgang til at fastsætte regler om substitution tydeliggøres ved, at der som et nyt stykke 5 til lovens § 39 indsættes en særskilt bestemmelse herom. Bestemmelsen svarer i sin ordlyd til § 49 c, stk. 1, i den danske lov om arbejdsmiljø.

Det foreslås endvidere, at beskæftigelsesministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om tekniske datablade og lignende vedrørende stoffer og materialer tydeliggøres i lovens § 39, stk. 1, nr. 4.

Samtidig sker der en sproglig ajourføring af § 39, stk. 1, nr. 4, så termen ”brugsanvisninger fra leverandører” erstattes med ”sikkerhedsdatablade fra leverandører”, som er den anvendte term i dag.

Endelig foreslås en redaktionel ændring af § 39, stk. 4, så det fremgår, at bemyndigelsen til at fastsætte grænseværdier m.m. for stoffer og materialer gælder for beskæftigelsesministeren. Ministeren vil herefter kunne bemyndige Arbejdstilsynet til at fastsætte grænseværdier m.m., jf. lovens § 56.

3.4. Bemyndigelsesbestemmelse om udtalelse eller godkendelse ved anvendelse af farlige stoffer og materialer

3.4.1. Gældende ret

Efter den gældende arbejdsmiljølov er det ikke muligt at fastsætte krav om, at anvendelse af farlige stoffer og materialer forudsætter en forudgående udtalelse eller godkendelse fra Arbejdstilsynet.

3.4.2. Beskæftigelsesministerens overvejelser og den foreslåede ordning

I takt med realisering af udvindingsprojekter i Grønland kan der opstå behov for at fastsætte regler om, at stoffer og materialer, som kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed og sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller på særlige områder, før der foreligger en udtalelse eller en godkendelse fra Arbejdstilsynet.

Hermed gøres det ligesom i Danmark muligt at fastsætte regler med krav om, at anvendelse af farlige kemiske stoffer og materialer skal godkendes til bestemte formål eller på særlige områder, hvis det ud fra en vurdering af omfang og anvendelse af stofferne er hensigtsmæssigt.

I Danmark er der blandt andet fastsat krav om godkendelse af produkter med acrylamid, f.eks. til tætning af revner og fuger ved boring mv.

Det foreslås, at der i § 39 indsættes en bemyndigelse for beskæftigelsesministeren til at fastsætte regler om, at stoffer og materialer, som kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed og sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller på særlige områder, før der foreligger en udtalelse eller en godkendelse fra Arbejdstilsynet.

En sådan bestemmelse vil svare til § 49 c, stk. 2, i den danske arbejdsmiljølov.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Det er hensigten, at Arbejdstilsynets udgifter til tilsyn med udvindingsprojekter, herunder til uddannelse, transport, logi mv., skal dækkes fuldt ud af rettighedshavere og andre, der har fået tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven.

Forslaget forventes kun at have ubetydelige administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Forslaget om betaling for tilsyn mv. vil have økonomiske konsekvenser for erhvervslivet, fordi erhvervslivet skal dække Arbejdstilsynets udgifter ved tilsyn med udvindingsaktiviteter i Grønland.

Arbejdstilsynets udgifter og dermed de erhvervsøkonomiske konsekvenser, der vil være ved indførelse af et krav om betaling for tilsyn, vil afhænge af antallet af udnyttede tilladelser, geografisk beliggenhed og varigheden af tilsynet mv.

Arbejdstilsynet har kendskab til, at der er givet udnyttelsestilladelse til Isukasia-projektet, og til Rubin-projektet, som ikke er et storskalaprojekt. Det forventes, at der i anlægsfasen af Isukasia-projektet vil blive beskæftiget over 3.000 personer.

Det er ikke muligt at forudsige, hvor mange flere tilladelser der vil blive givet, eller hvornår tilladelserne i givet fald vil blive udnyttet. Det er derfor ikke muligt at beregne de samlede udgifter til tilsyn med råstofudvinding mv. i fremtiden.

Med udgangspunkt i Isukasia-projektet skønnes Arbejdstilsynets udgifter til løn og uddannelse af de tilsynsførende, som skal dækkes af rettighedshaver, umiddelbart at udgøre 1,5 mio. kr. pr. år. Heri er inkluderet udgifter til særlig uddannelse af de tilsynsførende hos Arbejdstilsynet og anden nødvendig kompetenceudvikling i Arbejdstilsynet inden for minedrift.

Når en mine er i drift, vil udgifterne til tilsyn med minen som udgangspunkt blive væsentlig mindre, bl.a. fordi der ofte vil være færre beskæftigede og færre tilsyn.

Ud over udgifter til løn og uddannelse skal rettighedshavere også betale udgifter til transport, oversættelse, tolk, kost, logi og af logi. Det er ikke muligt at forudsige størrelsen af disse udgifter, da de bl.a. afhænger af, i hvilket omfang Arbejdstilsynet benytter gratis transport og logi, der er stillet til rådighed af andre, herunder rettighedshavere. Det forventes, at Arbejdstilsynet ofte vil kunne benytte sig af allerede eksisterende logi, der er etableret af rettighedshaveren, eller andre virksomheder og myndigheder, der opholder sig på området, herunder råstofmyndigheden. Dette vil kunne reducere de økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

Forslag om en ny bemyndigelse for beskæftigelsesministeren til at fastsætte regler med krav om, at anvendelse af farlige kemiske stoffer skal godkendes til bestemte formål eller områder vil på sigt kunne få økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Det kan i givet fald først vurderes ved en konkret udmøntning af den foreslåede bemyndigelse til beskæftigelsesministeren. Der er ikke aktuelle planer om en udmøntning.

Forslaget forventes ikke i øvrigt at have nævneværdige administrative eller økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder derfor ikke EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer i mv.

Et udkast til lovforslag har i periode juni til november 2014 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.: Det Grønlandske Arbejdsmiljøråd og derefter i Grønlands Selvstyre.

10. Sammenfattende skema

	Positive	Negative
--	----------	----------

	konsekvenser/mindreudgifter	konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Staten vil blive friholdt for udgifter, idet rettighedshaver skal dække Arbejdstilsynets omkostninger ved tilsyn og administration i forbindelse med tilsyn mv.	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen nævneværdige konsekvenser	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	De samlede økonomiske konsekvenser ved tilsyn med Isukasia-projektet forventes, hvis projektet igangsættes, at udgøre 1,5 mio. kr. pr. år i anlægsfasen. Hertil kommer udgifter til transport, logi, tolk mv. I øvrigt afhænger de økonomiske konsekvenser af antallet af udnyttede tilladelser, geografisk beliggenhed og varigheden af tilsynet mv.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det foreslås i § 13 a, stk. 1, at ansatte, der under arbejdet udsættes for en alvorlig og umiddelbar fare, der ikke kan undgås, kan forlade den farlige arbejdsplads eller det farlige område. Bestemmelsen sigter mod det tilfælde, hvor den alvorlige og umiddelbare fare er opstået, og giver den ansatte ret til – uden nogen form for hindring – at forlade arbejdspladsen eller det farlige område. En alvorlig og umiddelbar fare vil ofte svare til det farebegreb, som er anvendt i den grønlandske arbejdsmiljølovs § 60, stk. 1 og 2, hvorefter Arbejdstilsynet for at afværge en overhængende, betydelig fare for de ansattes eller andres sikkerhed eller sundhed kan påbyde, at faren straks imødegås, herunder at de tilstedeværende øjeblikkeligt fjerner sig fra farezonen.

En ansat, der forlader sin arbejdsplads eller et farligt område på grund af en alvorlig og umiddelbar fare, jf. stk. 1, må ikke udsættes for forringelse af sine forhold – f.eks. i form af afskedigelse, forflyttelse eller tilbageholdelse af løn – fordi den pågældende forlod arbejdspladsen eller det farlige område. Arbejdsgiveren har bevisbyrden for, at der ikke forelå en alvorlig umiddelbar fare, som den ansatte ikke kunne undgå ved at forblive på arbejdspladsen eller det farlige område.

I stk. 3 foreslås det, at der ved overtrædelse af reglerne kan tilkendes en godtgørelse.

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 2

Det foreslås at affatte § 39, stk. 1, nr. 4, således, at beskæftigelsesministerens bemyndigelse til at fastsætte regler om tekniske datablade og lignende om stoffer og materialer fremover fremgår af en særskilt bestemmelse. Der er i dag bemyndigelse til at fastsætte regler om anvisninger om brug af farlige maskiner mv., som også gælder for farlige stoffer og materialer i § 24, stk. 1, jf. 28. Det tydeliggøres nu ved en særskilt bemyndigelse om stoffer og materialer.

Desuden foreslås det at foretage en sproglig ajourføring af § 39, stk. 1, nr. 4, så termen ”brugsanvisninger fra leverandører” erstattes med ”sikkerhedsdatablade fra leverandører”, som er den anvendte term i dag.

Bekendtgørelse nr. 396 af 24. juni 1986 for Grønland om stoffer og materialer indeholder allerede i dag regler med krav om brugsanvisninger fra leverandører, arbejdspladsbrugsanvisninger fra arbejdsgiver samt krav om tekniske datablade.

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 3

Det foreslås i § 39, stk. 4, at der foretages en redaktionel ændring, hvorefter bemyndigelsen til at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer m.m. placeres hos beskæftigelsesministeren.

Det svarer til lovens systematik i øvrigt, hvorefter det formelt er beskæftigelsesministeren, som har bemyndigelse til at fastsætte administrative regler.

Konkret forventes beskæftigelsesministeren, ligesom på andre områder i dag, at bemyndige Arbejdstilsynet til at fastsætte grænseværdier m.m., jf. lovens § 56.

Behovet for at fastsætte grænseværdier for stoffer og materialer m.m. vil blandt andet skulle vurderes i takt med etablering og drift af de forventede råstofaktiviteter i Grønland.

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 4

Det foreslås at indsætte et stk. 5 i § 39, som tydeliggør beskæftigelsesministerens adgang til at fastsætte regler om, at et stof eller materiale, der kan være farligt for eller i øvrigt forringe ansattes sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes, hvis det kan erstattes af et ufarligt, mindre farligt eller mindre generende stof eller materiale (substitution).

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Det foreslås at indsætte et nyt stk. 6 i § 39, hvorefter beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer og materialer, som kan være farlige for eller i øvrigt forringe ansattes sikkerhed og sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller på særlige områder, før der foreligger en udtalelse eller en godkendelse fra Arbejdstilsynet.

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 5

Der er i § 49, stk. 1, tale om en navneændring som følge af vedtagelse af lov nr. 473 af 12. juni 2009 om Grønlands Selvstyre, hvorefter Grønlands hjemmestyre skifter navn til Grønlands Selvstyre.

Til nr. 6

Der er tale om en redaktionel ændring af navnet på Pædagogernes Fagforening i § 51, stk. 1, som nu alene hedder Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat.

Til nr. 7

§ 57 b, stk. 1, er ny og fastsætter, at rettighedshavere og andre, der har fået en tilladelse i henhold til Grønlands råstoflov eller vandkraftlov, skal betale for Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljøet.

Det følger af råstofloven, at følgende aktiviteter er omfattet af loven og kun må finde sted i henhold til tilladelse:

- 1) Forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af mineralske råstoffer i Grønland samt udførsel af mineralske stoffer fra Grønland.
- 2) Anvendelse af undergrunden til lagring eller formål vedrørende råstofaktiviteter.
- 3) Udnyttelse af energi fra vand, vind eller undergrund til aktiviteter omfattet af loven.
- 4) Etablering og drift af rørledninger til brug for aktiviteter omfattet af loven.

Efter vandkraftloven er der krav om tilladelse til forundersøgelse og udnyttelse af vandkraftressourcer til produktion af energi.

Kravet om betaling for Arbejdstilsynets tilsyn med arbejdsmiljøloven omfatter den til enhver tid gældende afgrænsning af de aktiviteter, der udføres efter råstofloven eller vandkraftloven.

Det er alene Arbejdstilsynets udgifter til tilsyn med arbejde på de landområder, som er omfattet af tilladelser efter råstofloven eller vandkraftloven, der vil kunne kræves betalt af rettighedshaver. Arbejde der foregår uden for tilladelsesområdet, f.eks. på en vej eller havn skal der ikke betales for tilsyn med dette arbejde.

Alle arbejdsopgaver på udvindingsprojekter på landjorden mv. i Grønland skal som hidtil udføres efter de gældende arbejdsmiljøregler for Grønland.

I råstofloven stilles krav om tilladelse til både store og små projekter. Arbejdstilsynets krav om betaling vil derfor f.eks. også kunne omfatte små familieejede virksomheder med under ti ansatte.

Betalingen for tilsynet vil være en dagspris pr. tilsynsførende på 8.500 kr. Prisen for tilsyn, der varer under fire timer, er 4.250 kr. pr. tilsynsførende. Der er på baggrund af 2014-priser foretaget en beregning af Arbejdstilsynets udgifter til løn, administration og uddannelse af tilsynsførende, herunder uddannelse, der ligger udover den almindelige uddannelse af tilsynsførende.

Administration omfatter sagsbehandling ved påbud mv. til de enkelte arbejdsgivere og bygherrer m.fl., sagsbehandling i forbindelse med behandling af eventuelle klager over Arbejdstilsynets afgørelser samt rykkerskrivelser.

Arbejdstilsynet har i dag kun lidt erfaring med sikkerhed og sundhed ved aktiviteter under jorden. Der forventes derfor at være behov for, at de af Arbejdstilsynets ansatte, der skal føre tilsyn med råstofudvinding, gennemfører nødvendig uddannelse og anden særlig kompetenceudvikling om sikkerheds- og sundhedsrisici ved udvindingsarbejder mv. De særlige uddannelser er indregnet i dagsprisen pr. tilsynsførende.

Arbejdstilsynet kan efter § 57 b, stk. 2, kræve betaling for de faktiske afholdte udgifter til transport, tolk, oversættelse, kost og logi. Der kan ikke opkræves betaling i de tilfælde, hvor Arbejdstilsynet benytter de tilbud om transport, kost og logi, som rettighedshavere og andre stiller til rådighed for Arbejdstilsynets medarbejdere.

For så vidt angår udgifter til transport, vil der ofte være tale om, at tilladelser efter råstofloven eller vandkraftloven omfatter projekter i afsides beliggende landområder, som transportmæssigt er vanskelige at komme til. Transportudgifterne vil derfor kunne komme til at udgøre en ganske betydelig del af omkostningerne ved et tilsyn.

Det forventes, at Arbejdstilsynet kan benytte sig af eventuel fællestransport med f.eks. rettighedshaveren eller råstofmyndigheden.

Arbejdstilsynets medarbejdere vil som udgangspunkt benytte de transportmidler eller det logi, som rettighedshaver eller andre stiller til rådighed, i det omfang Arbejdstilsynet vurderer, at de er forsvarlige i forhold til den opgave, som Arbejdstilsynet skal udføre.

Arbejdstilsynets medarbejdere vil dog ikke have pligt til at benytte de transportmidler eller det logi, som rettighedshaver eller andre stiller til rådighed, hvis medarbejderne kan udsættes for en sikkerheds- eller sundhedsmæssig risici. Det kan være tilfældet hvis rettighedshaveres eller andres planlagte rejseplan ikke falder sammen med Arbejdstilsynets planlagte transporttidspunkter. Dette kan fx være fordi der er sket en ulykke, som Arbejdstilsynet vurderer, skal undersøges straks og ikke kan vente på en fællestransport, eller fordi Arbejdstilsynets medarbejdere ikke kan overholde hviletidsreglerne.

Hvad angår Arbejdstilsynets øvrige udgifter bemærkes, at udgifter til tolke- og oversættelsesbistand også vil omfatte oversættelse af dokumenter, der vil indgå i Arbejdstilsynets behandling af en evt. klagesag i forbindelse med et tilsyn.

Grønlands Selvstyre opkræver som nævnt under punkt 3.1.2 allerede betaling fra rettighedshavere og andre, der er omfattet af råstofloven eller vandkraftloven, for udgifter i forbindelse med sagsbehandling og anden myndighedsbehandling. Betaling for Arbejdstilsynets tilsyn mv. foreslås opkrævet fra samme rettighedshaverne og andre, der har fået tilladelse efter råstofloven eller vandkraftloven.

Et tilsyn forventes at strække sig over flere dage, og der vil derfor også være udgifter til kost og logi. Udgifter til kost og logi fastsættes efter gældender takster herfor.

Typisk vil Arbejdstilsynet ligesom råstofmyndigheden få stillet kost og logi til rådighed, hvorfor der ikke vil blive opkrævet yderligere udgifter hertil.

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.1.

§ 57 b, stk. 3, skal sikre, at der sker en regulering af betalingen i takt med omkostningsudviklingen til især lønudgifter.

§ 57 b, stk. 4, giver beskæftigelsesministeren mulighed for at fastsætte regler om, hvordan Arbejdstilsynets udgifter til tilsyn skal betales.

En tilsynsdag falder inden for tidsrummet kl. 00 og kl. 24.

Det forventes, at ministeren bl.a. vil fastsætte regler om, at tilsynsdagen også omfatter transporttid mellem Arbejdstilsynets kontor i Grønland og det sted, hvor der skal føres tilsyn – både ud- og hjemrejse.

Bemyndigelsen kan endvidere benyttes til at fastsætte regler om opkrævning og betaling af et beløb til dækning af Arbejdstilsynets faktiske udgifter til transport, tolk, oversættelser, kost og logi..

I øvrigt henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.1.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2015. Forslaget skal behandles i Folketinget i foråret 2015.

Bilag

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 39. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om fremstilling, import, oplagring, transport og anvendelse af stoffer og materialer, herunder om ...

4) brugsanvisninger fra leverandører og arbejdsgivere.

Stk. 4. Arbejdstilsynet fastsætter grænseværdier for stoffer og materialer samt en liste over stoffer og materialer, der betragtes som farlige eller i øvrigt forringende for sikkerhed eller sundhed.

§ 49. For virksomheder, fag, faglige områder eller grupper af ansatte, hvis arbejde er forbundet med fare for de ansattes sundhed,

Lovforslaget

I lov om arbejdsmiljø i Grønland, jf. lovbekendtgørelse nr. 1048 af 26. oktober 2005, som ændret ved lov nr. 1382 af 23. december 2012, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 13 indsættes:

”§ 13 a. En ansat har ret til at forlade sin arbejdsplads eller et farligt område i tilfælde af en alvorlig og umiddelbar fare, som ikke kan undgås.

Stk. 2. Den ansatte må ikke udsættes for forringelse af sine forhold, fordi den ansatte forlader sin arbejdsplads eller et farligt område, efter stk. 1.

Stk. 3. Ansatte, hvis rettigheder efter stk. 1 og 2 er krænket har krav på en godtgørelse.”

2. § 39, stk. 1, nr. 4, affattes således:

”4) sikkerhedsdatablade, tekniske datablade og lignende fra leverandører og arbejdspladsbrugsanvisninger fra arbejdsgivere.”

3. I § 39, stk. 4, ændres ”Arbejdstilsynet fastsætter” til: ”Beskæftigelsesministeren kan fastsætte”.

4. I § 39 indsættes som stk. 5 og stk. 6:

”Stk. 5. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer eller materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes, hvis de kan erstattes af ufarlige, mindre farlige eller mindre generende stoffer eller materialer. Stk. 6. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om, at stoffer og materialer, der kan være farlige for eller i øvrigt forringe sikkerhed eller sundhed, ikke må anvendes til bestemte formål eller inden for særlige områder, før Arbejdstilsynets udtalelse eller godkendelse foreligger.”

5. I § 49, stk. 1, ændres ”Grønlands hjemmestyre” til: ”Grønlands Selvstyre”.

Gældende formulering
kan beskæftigelsesministeren i samarbejde
med Grønlands hjemmestyre fastsætte regler
om ....

§ 51. Arbejds miljørådet består af en formand
udpeget af landsstyret efter indhentet udtalelse
fra arbejdsmarkedets parter og følgende andre
medlemmer:

- 1) 2 medlemmer udpeget af Sulinermik
Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK).
- 2) 1 medlem udpeget af Pædagogernes
Fagforening (PIP), Sygeplejerskernes
Fagforening (PK) og Lærernes Fagforening i
Grønland (IMAK) i fællesskab...

Lovforslaget

6. I § 51, stk. 1, nr. 2, ændres
”Pædagogernes Fagforening (PIP)” til:
”Nunatsinni Perorsaasut Kattuffiat
(N.P.K.)”.

7. Efter § 57 a indsættes:

”§ 57 b. Rettighedshavere og andre, der
har en tilladelse efter inatsisartutlov om
mineralske råstoffer og aktiviteter af
betydning herfor eller inatsisartutlov om
udnyttelse af vandkraftressourcer til
produktion af energi, skal betale for
Arbejdstilsynets tilsyn efter denne lov.
Udgiften til tilsyn er pr. dag 4.250 kr. pr.
tilsynsførende for tilsyn, der varer op til fire
timer, og 8.500 kr. pr. tilsynsførende for tilsyn
der varer fire timer eller derover.

Stk. 2. Rettighedshavere og andre, der er
omfattet af stk. 1, skal betale for
Arbejdstilsynets øvrige udgifter i forbindelse
med tilsynet, herunder udgifter til transport,
tolk, oversættelse, kost og logi.

Stk. 3. Betaling for tilsyn efter stk. 1
reguleres årligt i overensstemmelse med
stigningen i det generelle pris- og lønindeks
på finansloven det pågældende år.

Stk. 4. Beskæftigelsesministeren kan
fastsætte nærmere regler om opkrævning af
betaling efter stk. 1 og 2.”

§ 2

Loven træder i kraft den 1. juli 2015.